

GEKAP ertelenmeli uygulama yeniden düzenlenmeli

EMRE KARTALOĞLU
TÜRMOB GENEL BAŞKANI

Gelecek kuşaklara daha yaşanılır bir Dünya bırakmak ve küresel iklim değişikliğinin önlenmesi amacıyla Çevre Kanunu'na eklenen Geri Kazanım Katılım Payı başlıklı Ek Madde 11 ile yurt içinde piyasaya arz edilen ürünlerden poşetler için satış noktalarından, diğer ürünler için piyasaya süren/ithalatçılardan geri kazanım katılım payı (GEKAP) tahsil edileceği yönünde düzenleme yapılmıştı.

Bu düzenleme plastik poşetler için 1 Ocak 2019 tarihinde; lastik, akümülatör, pil, madeni yağ, bitkisel yağ, elektrikli ve elektronik eşya, ilaç, plastik ambalaj, metal ambalaj, cam ambalaj, ahşap ambalaj içinse 1 Ocak 2020 tarihinde başlamıştı. Ancak uygulamada karşılaşılan sorunlar, bazı konuların yeniden değerlendirilmesi gerektiğini gösteriyor.

Başlangıçta GEKAP'ın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bilgi işlem alt yapısı ile beyan ve tahsil edileceği yönünde düzenleme yapılmış olmasına rağmen 1 Ocak 2019 tarihinde uygulama başlamış halde Bakanlığın alt yapısının henüz hazır olmaması ve ayrıca getireceği iş yükü de dikkate alınarak bu yetki Hazine ve Maliye Bakanlığınca devredilmişti. Bir süre sonra yine getirdiği iş yükü dikkate alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca beyan süreleri de uzatılmıştı.

Uygulamanın başlamasından sonra çıkan sorunların çözülme-

si için Yönetmelik, Tebliğ, Usul ve Esaslar adı altında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca muhtelif idari düzenlemeler gerçekleştirildi.

Bu düzenlemelerden Yönetmelik ve Tebliğler, Resmi Gazetede yayımlanırken Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca çıkarılan Usul ve Esaslar, sadece Bakanlığın internet sayfasının duyurular bölümünde yayımlandı. Bu nedenle uygulayıcıların çoğunluğunun Usul ve Esaslar adı altında yapılan düzenlemelerden zamanında haberi olmuyor veya hiç haberi olmuyor. Oysa sadece Bakan onayı ile çıkarılan Usul ve Esaslar konuya ilişkin yeni kurallar getirdiği için bunlarında Resmi Gazetede yayımlanan türde idari düzenleme olması daha doğru olacaktır. Diğer taraftan şekilsel açıdan yapılan bu değerlendirmenin ötesinde konunun ayrıca üzerinde durulması gereken içerik boyutu da bulunmaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğüne Bakanlığın internet sitesinde duyurular kısmında en son 29 Haziran 2020 tarih ve 132882 sayılı yazı ile Geri Kazanım Katılım Payı İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar yayımlandı.

Söz konusu Usul ve Esaslar ile daha önce yine aynı yöntemle 7 Şubat 2020 tarihinde Bakanlığın internet sitesinde yayımlanan Usul ve Esaslarda değişiklikler yapılmıştı. Ancak konuya ilişkin en önemli nokta, Bakanlığın bu düzenleme ile Kanun ve hatta

Geri Kazanım Katılım Payı düzenlemesinin mevzuatta yer alan şekliyle uygulanması mümkün görünmüyor. GEKAP uygulaması büyük sıkıntıların yanı sıra önemli bir maliyet artışını beraberinde getirecek.

Yönetmelik hükmünü genişletici yorum yapması olmuştur.

Geri kazanım katılım payı; devletin egemenlik gücüne dayanarak ve zorunlu yoluyla alınan bir gelir türü olduğu için geniş anlamda vergi tanımı içerisinde yer alır. Örneğin geri kazanım katılım payı ile düzenlemelere uyulmamasının ağır yaptırımları bulun-

vermektedir.

Örneğin Bakanlıkça çıkarılan Usul ve Esaslara göre bir okulun; öğrencilerinin, personelinin, ziyaretçilerinin kullanımı için su sebilleri yerleştirerek suyu tek kullanımlık bardaklarla ikram etmesi halinde söz konusu okul satış noktası olarak değerlendirilmediğinden su ikramında kullanılan tek kullanımlık bardaklar ambalaj olarak tanımlanmayıp geri kazanım katılım payı uygulaması kapsamında tutulmaktadır. Ancak faaliyet konusu sadece konfeksiyon ürünleri satışı gerçekleştiren bir gerçek/tüzel kişinin müşteriye tek kullanımlık bardaklar ile sıcak/soğuk içecek ikramı yapması durumunda, bu gerçek/tüzel kişisi satış noktası olarak kabul edilmekte ve sıcak/soğuk içecek ikramında kullanılan tek kullanımlık bardaklar için geri kazanım katılım payı yükümlülüğünün bulunduğu belirtilmektedir.

Yine Usul ve Esaslara göre alüminyum folyoların ve streç filmlerin ruloları, temizlik kâğıdı ruloları, ipliklerin makaraları gibi satış noktalarında ürünlerin satış sunumu amacıyla kullanılan bobinler, makaralar, rulolar ve benzeri malzemeler ambalaj olarak değerlendirilmektedir.

Oysaki Çevre Kanununda yapılan düzenlemede Geri Kazanım Katılım Payı'na kimlerin tabi olduğu açıkça ifade edilmiştir. Buna göre, "Yurt içinde piyasaya arz edilen bu Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan ürünlerden poşetler için satış noktaların-

dan, diğer ürünler için piyasaya sürenlerden/ithalatçılardan bu listede belirtilen tutarda geri kazanım katılım payı tahsil edilir." Bu durumda Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca göre aynı konuda okul satış noktası mükellef olarak kabul edilmezken faaliyet konusu sadece konfeksiyon ürünleri satışı gerçekleştiren bir gerçek/tüzel kişi aynı konuda mükellef olarak kabul edilmektedir. Bu örnekler çoğaltılabilir bu nedenle öz olarak Vergilerin Kanuniliği İlkesini ve Anayasa'nın 73'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasını hatırlamakta fayda vardır. "Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konular, değiştirilir veya kaldırılır."

Konunun bir başka noktası Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde, vergiler ile ilgili görevli ve yetkili Bakanlığın Hazine ve Maliye Bakanlığı olmasına karşın, Çevre Kanunu'na eklenen hükmün uygulamasına ilişkin yönetmeliğin usul ve esaslar başlığı altında verilemeyeceğidir.

Ayrıca tek kullanımlık ürünlerle vergi getirilmesinin pandemi ile mücadelede olumsuz etkisini önlemeye yönelik olarak 1 Ocak 2020 tarihinde yürürlüğe giren ürünler için henüz uygulamaya hakim olunamamış, Covid-19 pandemisi dolayısıyla uygulayıcıların eğitimleri tamamlanamamıştır. Ayrıca işlemler, salgın dolayısıyla ekonomik gelişmelerden olumsuz etkilenmiştir. Bu nedenlerle, uygulamanın 2020 yılından sonraya ertelenmesi yerinde olacaktır.

Huzur hakkı sigorta primine tabi midir?

Huzur hakkı ödemeleri uygulamada bazı görevlerin komisyon, komite, idare heyeti gibi organların toplantılarına iştirak edilmek suretiyle yapıldığı ve iştirak edenlere toplantı veya saat başına huzur hakkı adı altında para ödendiği durumlar ortaya çıkabilmektedir.

Şirket ortakları, şirket müdürleri ve yönetim kurulu üyelerinin kanunlar açısından belirli sorumluluk ve yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu kişilerin aldıkları bu sorumluluk ve yükümlülükler nedeni ile karşı karşıya kaldıkları riskleri azaltmak amacıyla belirlenen maddi karşılığa huzur hakkı denmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 61'inci maddesine göre huzur hakları ücret olarak nitelendirilmekte ve stopaj yoluyla vergilendirilmektedir. SGK mevzuatına göre ise, huzur

Huzur hakkı ödemelerinin sigorta primine tabi olup olmadığı konusunda uygulamada tereddütler yaşanabiliyor. Huzur hakkı ödenecek kişi, aynı yerde 5510 sayılı Kanunun 4-1/a kapsamında çalışıyorsa bu kişiye ödenecek huzur hakkı sigorta prime tabidir. Huzur hakkı ödenecek kişi, aynı yerde 5510 sayılı Kanunun 4-1/b kapsamında çalışıyorsa bu kişiye ödenecek huzur hakkı sigorta prime tabi değildir.

hakkı adı altında yapılan ödemelerin prime tabii olup olmadığı hususu sigortalıların statüsüne göre belirlenmekte olup kişiler, huzur hakkı ödenen veya ödenecek yerde 5510 sayılı Kanunun 4-1/a maddesi kapsamında hizmet akdine bağlı olarak çalışıyorsa, bu kişilere yapılan huzur hakkı ödemeleri sigorta primine tabi tutulacaktır. Ancak anılan kişiler hizmet akdi ile çalışmamakta yani 4-1/b kapsamında sigortalı işeler huzur hakkı adı altında yapılan ödeme-

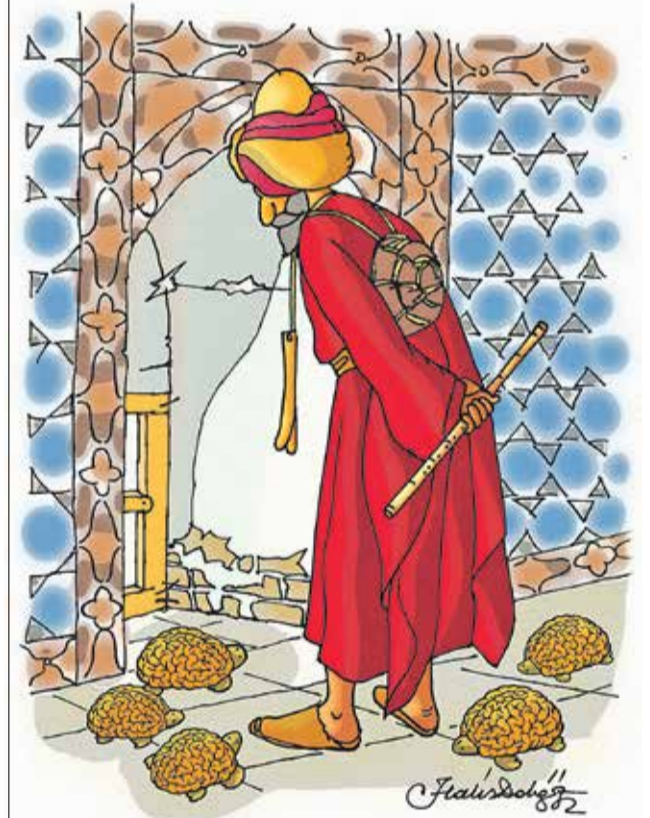
lerden sigorta primi kesilmeyecektir.

Huzur hakkı alan kişinin 5510 sayılı Kanunun 4-1/a veya 4-1/b kapsamında sigortalılığı yoksa yani herhangi bir sigortalılık statüsü bulunmuyorsa, huzur hakkı adı altında yapılacak ödemelerden de 5510 sayılı kanun kapsamında sigorta primi alınması söz konusu olmayacaktır.

Anonim şirketlerde; yönetim kurulu üyeleri, 5510 sayılı Kanunun 4-1/a maddesi kapsamında yani hizmet akdine bağlı olarak, yönetim ku-

rule üyesi olduğu şirkette çalışıyorsa, bu kişilere yapılan huzur hakkı ödemeleri sigorta primine tabi tutulması gerekir, Anonim şirketlerde; yönetim kurulu üyeleri, 5510 sayılı Kanunun 4-1/b maddesi kapsamında yani Bağ-Kur'lu ise bu kişilere yapılan huzur hakkı ödemeleri sigorta primine tabi tutulmasına gerek bulunmamaktadır. Limited şirketler içinde 5510 sayılı Kanunun 4-1/b maddesi kapsamında müdür sıfatına sahip ortaklar ve müdür olmayan ortaklara yapılan huzur hakkı ödemeleri sigorta primine tabi tutulmasına gerek bulunmamaktadır. Limited şirketler içinde hizmet akdine bağlı olarak çalışan ve 5510 sayılı Kanunun 4-1/a kapsamında olan müdür sıfatına sahip kişilere yapılan huzur hakkı ödemelerinin sigorta primine tabi tutulması gerekmektedir.

Dünyanın muhasebesi
Prof. Dr. Halis DOKGÖZ

Kaplumbağa 'beyin' terbiyecisi
Osman Hamdi Bey'e saygıyla...

Vergi tekniği raporunu görmek için dava açmak gerekiyor

Maliye idaresi sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleyen mükellefler nezdinde vergi tekniği raporları düzenlenmekte daha sonra da bu kişilerden mal ve hizmet alımında bulunan mükellefleri sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanmaktan incelemeye alıp tarhiyatlar yapmaktadır. Ayrıca bu suçlar, Vergi Usul Kanununda yer alan kaçakçılık suçlarının konusunu da oluşturduğu için mükellefler nezdinde beş yıla kadar hapis istemiyle ceza davası da açılmaktadır.

Kamu hizmetlerinin finanse edilmesi amacıyla alınan vergilere ülkede yaşayanların eşit ve adil katılımının sağlanması için vergi incelemesi yapılması önemli olmakla birlikte inceleme sürecinde hatalar da yapılmakta ve bu nedenle mükellefler yargıya başvurmak zorunda kalmaktadırlar.

Bilindiği üzere idare tarafından tarh edilen vergiler ve kesilen cezalar Vergi Ceza İhbarnamesi ile muhataplarına tebliğ edilmektedir. Vergi Ceza İhbarnamesinde yer alması gereken bilgilere 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 35 inci maddesin-

de yer verilmiş olup; bunlar arasında vergi inceleme raporları da bulunmaktadır. Ancak İdare hem bu düzenlemeyi hem de Vergi Usul Kanunu'nun "Vergi Mahremiyeti" ile ilgili düzenlemelerini gerekçe göstererek vergi ceza ihbarnamesine vergi inceleme raporlarını eklemekte tarhiyatın esas dayanağı olan vergi tekniği raporlarını ise eklememektedir.

Bu durum savunma hakkının zedelediği gerekçesi ile uzun zamandır eleştiri konusu yapılmakta ve ihtilafı konu olmaktadır.

24.06.2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu'nun Bölge İdare Mahkemesi Kararları Arasındaki

Ayırılığın Giderilmesi İstemi Hakkında E.2020/9, K. 2020/2 sayılı Kararı ile bu durum kesin olarak açıklığa kavuşturulmuştur.

Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu, söz konusu Kararında "vergi inceleme raporunun ve/veya vergi tekniği raporunun ihbarname ekinde tebliğ edilmemesinin esasa etkili bir şekil hatası oluşturmadığı ve hakkaniyete uygun yargılanma hakkını ihlal etmediği" yönünde karar vermiştir.

Oyçokluğuyla alınan Kararda, tarhiyatın dayanağı olan raporun ihbarname ekinde davacıya tebliğ edilmediği ya da dava dosyasına sunulmadığının saptandığı hallerde

2577 sayılı Kanun'un 20 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan kural ve resen araştırma ilkesi uyarınca yargı mercii tarafından ara kararıyla istenilmesinin mümkün olduğu, ancak idarenin dayanak raporu dava dosyasına da sunmaması halinde ise sebep unsuru ortaya konulamamış olması nedeniyle tarh işleminin iptali yönünde karar verileceğinden kuşku bulunmadığı belirtilmiştir.

Dolayısıyla mükellefler dayanağını bilemedikleri ya da göremedikleri vergi ve ceza ihbarnamesine karşı ancak dava açtıktan sonra neden vergi ve cezaya muhatap olduklarını gerekçesini öğrenebileceklerdir.

Görünen o ki mükellefler, haklarında yapılan tarhiyatın esas dayanağı olan vergi tekniği raporlarını ancak mahkemeye giderilirse görebileceklerdir. Diğer bir ifade ile mükellefe "sen davayı aç, nedenini mahkemede öğrenirsin" denilmektedir.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Veraset ve İntikal Vergisinde beyannamenin;

- Ölüm Türkiye'de ve mükellefler de Türkiye'de ise 4 ay
- Ölüm Türkiye'de ancak mükellefler yurt dışında ise 6 ay
- Ölüm yurt dışında, mükellefler Türkiye'de ise 6 ay
- Ölüm yurt dışında, mükellefler de ölümün vuku bulunduğu ülkede ise 6 ay
- Ölüm yurt dışında ancak mükellefler ölümün vuku bulunduğu ülke dışında ise 8 ay
- Gaiplik halinde gaiplik kararının ölüm siciline kaydolmasını takiben 1 ay
- Sair intikallerde malların hukukten iktisabını müteakip 1 ay içinde verilmesi gerektiğini biliyor muydunuz?